І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA



УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, в Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200, в Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 149. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 22-го СЕРПНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, AUGUST 22, 1974 No. 149. VOL. LXXXI.

Пластуни-сеньйори відбули Велику Раду

Дст Четгем, Н. И. (амм). — В неділю 18 серпня 1974 р. тут на пластовій оселі „Вовча Тропа" Улад Пластунів - Сеньйорів закінчив свою Велику (світову) Раду. Пл. сен. Андрій Харак (Торонто, Канада), який проводив нарадами, подякував управі Оселі за гостинність та, замикаючи УШ Велику Раду, ствердив, що намічену програму виконано цілості, за виїмком вечірньої ватри, якій перешкодив зливний дощ.

Головними точками програми були: 1) ретроспективний звіт уступаючого голови Уладу пл. сен. Цегельського з Філядельфії; 2) панель на тему сеньйорської проблематики; 3) слово Начального Пластуна Юрія Старосольського та намічений плян праці новообраного голови Головної Булави Уладу, Теодозія Самотулки.

В панелю брали участь Микола Грушкевич, Ольга Кузьмович, Атанас Мілянич, Дмитро Попадинець, Теодозій Самотулка. Всі вони, крім Ольги Кузьмович, були учасниками Табору Сеньйорської Проблематики (10-17 серпня 1974 р.). Темою панелю був плян праці сеньйорів, як членів IУ Пластового Уладу.

Начальний Пластун підкреслив вагу тяглости в Пласті, старші молодшим передають досвід. Це неначе передавання, як це в спорті дістається, штафети, де два покоління біжать побіч себе.

Склад нової Головної Булави — УПС такий: Теодозій Самотулка — голова Булави, а члени: Михайло Демчишин, Микола Короnецький, Андрій Лемішка і Павлина Скремета — всі з околиці Філядельфії.

Делегатів було 84 зі ЗСА і Канади із 127 голосами, в цьому 6 голосів, переданих з Австралії. Заступлені були всі Курені (20), крім Закарпатців. Було 6 самітників.

При відкриттю (в суботу 17. 8. ц. р. год. 10-та) були Начальний Пластун Юрій Старосольський, голова Головної Ради Яро Гладкий і голова Головної Пластової Булави Роман Рогожа. Вони всі брали живу участь у нарадах.

Під час Великої Ради діяла цікава однозорова виставка пл. сен. Маріяна Борачка з Буффало. Учасники мали теж змогу познайомитись з частиною його добре впорядкованого пластового архіву.

Виставка ліноритів Володимира Баляса на Союзівці

Союзівка, Кергонксон. (Б. Т.) — В неділю 18-го серпня відбулась тут на Союзівці виставка ліноритів одного з найбільш талановитих українських графіків, Володимира Баляса. Всіх ліноритів на виставі було 33. В. Баляс — мистець широкого творчого діяпозону. Теми його лінорити взяті із щоденного життя, але наділені емоцією і доведені до мистецької майстерности. Добрі були ліноритн з українською тематикою, що вказує, що мистець добре знайомий народний побут.

Через постійне перебування на Заході Америки, а тепер у Мехіко, Володимир Баляс мало відомий на Сході, тому треба вітати ініціятиву пластового куреня „Перші стежі", зокрема пані Слави Рубель, яка разом з пані Іванною Ганкевич зайнялася влаштуванням виставки того талановитого мистця.

Виставку відвідало багато гостей Союзівки і околиці та численні „союзянки", які в тому часі мали свій спеціяльний день.

Танцювальний ансамбль „Дунай" виступить на Союзівці цієї суботи.

Союзівка, Кергонксон. — У найближчу суботу, 24-го серпня, на Союзівці виступатиме танцювальний ансамбль „Дунай" із Сент Кетрінс, Канада. Цей широковідомий ансамбль складається із 75-ох танцюристів і музикантів, а керівником і хореографом ансамблю є Орест Самець. Під час цієї культурно - мистецької програми функції конферансьє сповнятиме Аня Дидик. Опісля — забава під звуки оркестри Союзівки під керівництвом Володимира Добушака. Вокальні соля на цій забаві виконуватиме талановита працівниця Союзівки Оксана Борбич. Вона також співатиме на першій забаві цього „вікенду", яка відбудеться в п'ятницю, 23-го серпня, та на якій також гратиме власна оркестра Союзівки.

У неділю, 25-го серпня відбудеться виставка найновіших творів видатного українського мистця Якова Гніздовського. Того дня вечором буде зустріч з маестром Гніздовським, під час якої присутні матимуть змогу обмінятися з ним думками про колекціонування мистецьких творів та „антиків" на аукціонах. Як і попереднього року, маестро Гніздовський подарує один із своїх творів, який піде на розгривку, прихід з якої призначений на фонд будови церкви Пресвятої Трійці на Союзівці.

Того ж „вікенду" тобто 24-25 серпня, на Союзівці проходитиме перший тенісовий турнір учасників відбутого цього тенісового табору, як також і учасників всіх 3-ох попередніх тенісових таборів.

На довгий „вікенд" з нагоди Дня Праці заплановано дуже різноманітну програму. Вже в п'ятницю, 30-го серпня, — забава під звуки оркестри Союзівки. У суботу, 31-го вересня, гості Союзівки матимуть змогу ще раз почути знаменитий спів соліста Метрополітальної Опери в Ню Йорку бас-баритона Андрія Добрянського, насолоджуватися грою талановитого скрипаля Рафаїла Венгера та сміятися із дотепів гумориста Володимира Гентіша. Мистецькими програмами цього „вікенду" провадитиме Аня Дидик. Після суботньої програми — забава, на якій гратимуть аж дві оркестри: широковідомий вокально - музичний ансамбль „Рушничок" із Монтреалю та дуже популярна оркестра „Темпо" під керівництвом Іринея Ковалія. Ці дві оркестри також гратимуть на забаві в неділю, 1-го вересня. Ця недільна забава розпочнеться зразу після музичної ревії „Нема то як на Союзівці", яку виконають талановиті працівники Союзівки.

Крім того, під час „вікенду" Дня Праці на Союзівці проходитимуть крайові тенісові та плавацькі змагання за індивідуальні першості Української Спортової Централі Америки та Канади та за чаші і медалі УНСоюзу, „Свободи", „Українського Тижневика", Союзівки та п-і Марії Душник. Організатором змагань з доручення УСЦАК є Карпатський Лещатарський Клюб в Ню Йорку. Плавацькі змагання відбудуться в суботу, 31-го серпня, а тенісові почнуться вже в п'ятницю, 30-го серпня, та тривати муть аж до неділі, 2-го вересня.

КРАЇНА І НАРІД З НОВИМИ НАДІЯМИ ПРИЙНЯЛИ НАЙМЕНУВАННЯ РОКЕФЕЛЛЕРА НА ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — Велика більшість республіканських і демократичних законодавців виявили задоволення із найменування колишнього нюйоркського губернатора Нелсона Рокефеллера на пост віцепрезидента ЗСА та заявили, що сподіваються скорого затвердження його обома Палатами Конгресу. Спікер Палати Репрезентантів Карл Алберт, лідер Демократичної більшости в Сенаті Майк Менсфілд, лідер Республіканської меншости в Сенаті Гю Скотт, демократичний сенатор Едвард Кенеді із Массачусетс, республіканський сенатор Чарлс Персі з Іллиной, республіканський сенатор Джон Товер із Тексасу та багато інших чільних законодавців, заявили, що Н. Рокефеллер має всі кваліфікації бути дуже добрим віцепрезидентом. Багато чільних членів Республіканської партії твердять, що номінація Рокефеллера об'єднає цю партію та поліпшить її вигляди здобути перемогу у виборах 1976-го року, бо консервативний президент Джералд Форд, який походить із Середнього Сходу, матиме за „партнера" поміркованого лібералa Нелсона Рокефеллера, який є досить популярний в східніх стейтах. Коментатори думають, що президент Форд брав цей факт під увагу, коли вибирав Рокефеллера на свого віцепрезидента. Хоча президент Форд ще офіційно не заявив, що кандидуватиме в 1976-му році на повну каденцію, то Н. Рокефеллер у вівторок, 20-го серпня, сказав кореспондентам, що переконаний, що президент Форд старатиметься здобути номінацію Республіканської партії та що він, тобто Рокефеллер, підтримає старання Президента. Про свою кандидатуру на пост віцепрезидента в 1976-му році Рокефеллер відмовився говорити, але коментатори думають, що він таки буде кандидатом.

Номінація Рокефеллера на пост віцепрезидента ЗСА викликала позитивну реакцію також і поза Конгресом. На приклад, ситуація на нюйоркській біржі зразу поправилася. Як відомо, протягом останніх кількох тижнів вартість цінних паперів була дуже обнизилася, особливо в час коли мало остаточно рішатися питання „імпічменту" тодішнього президента Ричарда Ніксона.

Але деякі республіканські та демократичні члени Конгресу виявили незадоволення із номінації Рокефеллера, хоча вони становлять досить маленьку групу. Наприклад, консервативний республіканський сенатор Беррі Голдвотер із Арізони заявив, що не думає, що номінація Рокефеллера допоможе об'єднати Республіканську партію, бо, Рокефеллер, на думку В. Голдвотера, не популярний між рядовими членами партії. Голдвотер сказав, що хоча тепер він в Сенаті буде голосувати за затвердження Рокефеллера на пост віцепрезидента, то думає, що в 1976-му році Республіканська партія повинна підшукати іншого кандидата на цей пост. Думають, що таке негативне ставлення Голдвотера до Рокефеллера спричинене не тільки ідеологічними різницями, а також тим, що в 1964-му році Рокефеллер досить гостро виступав проти кандидатури Голдвотера на пост президента.

Палата Репрезентантів проголосувала 11 більйонів на допомогу транспортації

Вашингтон. — У вівторок, 20-го серпня, Палата Репрезентантів проголосувала призначити 11 більйонів долярів на допомогу стейтовим і міським засобам масової транспортації. Коментатори вважають це важливою перемогою для президента Форда, який кілька разів закликав Конгрес призначити тільки 11 більйонів на цю ціль, замість запропонованих первісно 20 більйонів. Президент Форд твердив, що призначення 20 біль. спричинило б ще більшу інфляцію. Натомість ряд посадників великих міст заявили, що таке зменшення федеральної допомоги спричинить високі підвишки у кошатах проїзду засобами масової транспортації. Сенат ще не схвалив, ані навіть не розглядав законопроєкту про федеральну допомогу засобам масової транспортації, але одна із сенатських комісій вже виготовила такий законопроєкт. Якщо будуть розбіжності між версіями Палати Репрезентантів і Сенату, то обидва законопроєкти підуть до спільної комісії Конгресу для полагодження цих розбіжностей.

Уряд ЗСА продовжує заходи щодо обмеження стратегічної атомової зброї

Вашингтон. — Державний секретар Генрі Кіссінджер поінформував, що уряд ЗСА під проводом президента Форда рішений змагатися за обмеження атомної стратегічної зброї, заступаючи погляд, що тільки у висліді такого обмеження можна буде забезпечити мир між надпотугами — СССР і ЗСА. Одним з перших актів Джералда, Форда як нового президента ЗСА було звернення до керівників СССР спільно з ЗСА „скріпити зусилля, щоб шляхом переговорів досягнути ефективного і справедливого обмеження стратегічної зброї", — заявив Генрі Кіссінджер у своїй промові на конвенції Американського Легіону в Маямі Біч 20 серпня. Коли йдеться про політику ЗСА щодо СССР на майбутнє, то, як сказав Г. Кіссінджер, „Президент зажадав від мене підкреслити, що на його думку вибір є виразний. Ми будемо втримувати атомний балянс однобосторонніми акціями, якщо це мусітимемо робити, а також з допомогою переговорів, якщо це буде взагалі можливим". Г. Кіссінджер підкреслив, що передумовою ефективности американської дипломатії в час кризи є американська воєнна могутність. „Ми зробили поступ на шляху до миру в останніх роках тому, заявив він, — що ми виявились гнучкі і також тому, що ми були рішучі. Нам не вільно забувати ніколи, що примирливість є чеснотою тільки тих, які мають можливість вибору. Сильна оборона є найсуттєвішим забором перед агресією". У своїй промові Г. Кіссінджер звернув також увагу на це, що ЗСА не мають в пляні бути „світовим жандармом" і у критичних ситуаціях, як останньо на Кипрі, не плянують відразу інтервенювати збройно, але є завжди готові використати свій вплив і свої можливості для збереження миру і для замирення.

Г. Кіссінджер заторкнув також деякі специфічні проблеми американської зовнішньої політики. Він висловив невдоволення цим, що Палата громад обкроїла високу економічної і воєнної допомоги для Південного В'єтнаму.

В Москві показують американський поліційний виряд

Москва. — Не зважаючи на протести американських політичних чинників, а зокрема сенатора Генрі Джексона, окремі європейські фірми вислали на міжнародну виставку в Москві американський поліційний виряд, що його виробляють дві американські компанії. Цей виряд демонструє в Москві також компанія „Кріміналь Рісірч Продуктс" з Коншогоген у Пенсильвенії, представник якої навіть заявив, що експонований американський поліційний виряд знаходить „велике зацікавлення" серед глядачів, зокрема серед працівників совєтської поліції і КГБ. Більше того, він повідомив також, що КГБ закупило „увесь комплект" мобільної лябораторії разом з вирядом, яким американська поліція користується при слідстві для виявлення ідентичности проступників. За цю лябораторію разом з автомобілем КГБ заплатило 28,800 долярів. Члени КГБ є найзавзятішими збирачами всяких документів, що стосуються американського поліційного виряду. Експонує виряд також компанія „Інфрателік" з Вілмінгтон, Делавар, яка спеціялізується у магнетичних викривальних приладах.

Як відомо, сенатор Генрі Джексон запротестував проти висилки на виставку в Москві найновішого американського поліційного виряду, мотивуючи це тим, що КГБ використовуватиме цей виряд у боротьбі з дисидентами і противниками совєтського режиму.

Польський уряд передав Західній Німеччині списки 2,000 „воєнних злочинців"

Варшава. — Совєтське агентство ТАСС інформує з 1 серпня про те, що „органам справедливости Федеральної Республіки Німеччини передані з Польщі 2 тисячі справ нацистських воєнних злочинців. Вони довершили злочини на польській території у концтаборах Освєнцім, Майданек і інших. Ці злочинці до сих пір находяться на волі в Західній Німеччині. Преса ФРН підкреслює, що органи західньонімецького судочинства проволікають з переведенням судових процесів проти нацистських злочинців".

ПРЕЗИДЕНТ ФОРД ПОІНФОРМОВАНИЙ ПРО ДОЛЮ МОРОЗА ТА АКЦІЮ НА ЙОГО ОБОРОНУ



Адв. Богдан Антонович (зліва) з тодішнім віцепрезидентом Джералдом Фордом під час зустрічі в Чікаґо.

Чикаго. — Президент Джералд Форд, який 12-го серпня ц.р. перейняв цей найвищий уряд країни після уступлення президента Ніксона, на коротко перед цією історичною подією був особисто поінформований про долю Валентина Мороза та широко закроєну акцію поодиноких українських студентів у ЗСА і Канаді на його оборону. Вчинив це молодий наш адвокат д-р Борис Антонович під час зустрічі з тодішнім ще віцепрезидентом Фордом 26-го липня ц. р. в готелі Конрад Гілтон у Чикаго на річному бенкеті республіканських сенаторів стейту Іллиной. В цьому бенкеті, крім тодішнього віцепрезидента Джералда Форда, взяли участь такі відомі особистості, як сенатор Чарлс Персі, бувший губернатор Р. Оґілві, президент стейтового сенату Іллиной Р. Ґерріс та багато інших. Д-р Богдан Антонович, що є тепер кандидатом на стейтового сенатора Іллиной з 19-го дистрикту, був запрошений до президіяльного стола і при цій нагоді особисто познайомився з теперішнім президентом Фордом та в розмові поінформував його про долю Валентина Мороза й акцію на його оборону. Для кращого поінформлення із справою, д-р Антонович вручив теперішньому президентові Фордові спеціяльне видання „Свободи" і англомовного „Українського Тижневика" з 22-го червня, присвячені справі Мороза та його обороні, прохаючи теперішнього президента ЗСА його допомоги. Президент Форд із наявним зацікавленням познайомився із справою та прирік мати її на увазі, прохаючи принагідно про висилку йому додаткових матеріялів. Можна здогадуватися, що познайомившись уже раніше із справою Мороза, президент Форд інтересується нею і сьогодні, зокрема у зв'язку із продовжуванням у столиці голодовим страйком студентів на оборону Мороза.

П'ЯТЬ НОВИХ СТУДЕНТІВ ПРОДОВЖУЮТЬ У ВАШИНГТОНІ ГОЛОДІВКУ В ОБОРОНІ В. МОРОЗА



Керівники делегації Комітету на оборону В. Мороза у совєтській амбасаді у Вашингтоні. Зліва: Євген Іванців, Андрій Чорнодольський, Маруся Зарицька, Андрій Міхняк. Амбасадор Добринін відмовився прийняти делегацію.

Вашингтон. — Останній з п'ятьох українських студентів, що 31-го липня почали тут голодівку солідарности з Валентином Морозом, був змушений покинути її на вимогу лікаря. Їх місця біля совєтського посольства негайно перебрало п'ять інших студентів з різних американських міст.

Цим останнім був 23-літній Андрій Міхняк з Клівленду. В неділю, дев'ятнадцятого дня голодового страйку, доктор Тетяна Антонович наказала йому, як і його колегам раніше, припинити голодівку. Вашингтонець Орест Петренко був усунений із страйку в суботу на 18-му дні, а в половині минулого тижня Адріяна Мушинська з Детройту і Єлисавета Ясевич з Клівленду припинили голодівку на 15-му і 16-му дні. Наймолодший учасник, 17-тилітній Юрій Дейчаківський, з наказу д-ра Андрія Лемішки з Балтимору покинув голодівку після шостого дня.

Покидаючи голодівку, Андрій Міхняк висловив жаль, але водночас впевненість, що мету голодівки таки буде досягнено. „Мені сумно залишати голодівку перед тим, як ми мали змогу зустрітися у справі Мороза з президентом Фордом", сказав він, „але я певний, що інші будуть продовжувати наші зусилля".

Ці „інші" в неділю зайняли свої місця на перехресті 16-ої вулиці і вулиці „К". Ними є як уже коротко інформовано — Орися Каркоць, 19-тилітня студентка із Сейнт Пол, 21-літня Оленька Курилас з Вашінгтону, 21-літня Ляриса Саламаха з Балтимору і два 17-тилітні юнаки з Клівленду — Богдан Капітанець і Степан Кмйотик.

Комітет Оборони Валентина Мороза, який влаштовує цю голодівку і веде справу на захист Мороза в Конгресі і з представниками преси, останніми днями розпочав організувати в багатьох американських містах кампанію надсилання телеграм у цій справі до конгресменів, сенаторів і президента Форда. Представник Комітету ска- (Закінчення на стор. 3-ій)

ГАСЛО УНС: „ЛИЦЕМ ДО МОЛОДІ" НА ПРАКТИЦІ НА СОЮЗІВЦІ

Затруднені на Союзівці в цьогорічному сезоні студенти. У першому ряді сидять (зліва): асистент управителя Іван Коцур, бюрова урядничка Марійка Ганкевич, працівники: Оленка Ганушевська (Ню Провіденс, Р. А.), Оксана Тромса (Тамбелл, Конн.), Марійка Галайдіда (Трентон, Н. Дж.), Ляля Войтович (Сиракюзи, Н. Й.), Марта Бородайко (Клівленд, Огайо), Христя Підгородецька (Ню Йорк), Люба Нагірна (Ню Йорк), Ліда Домбровська (Ню Йорк), Геня Форманюк (Ню Йорк), Оксана Борбич (Вoллінгтон, Н. Дж.); конферансьє на імпрезах Аня Дидик (Фінікс, Арізона), управитель Володимир Квас. У другому ряді (зліва): Міра Одежинська (Філядельфія), Христя Хижа (Мт. Кармель, Конн.), Христя Ганкевич (Кергонксон, Н. Й.), Анна Жеребняк (Акрон, Огайо), Ліда Лодинська (Ню Гейвен, Конн.), Леся Шумейко (Фармінгдейл, Н. Й.), Леся Татомир (Левіттаун, Пенн.), Христя Митрофанюк (Кергонксон, Н. Й.), Ольга Длябога (Ню Йорк), Марта Коленська (Ірвінгтон, Н. Дж.), Анна Хижа (Мт. Кармель, Конн.), Адріяна Палієнко (Шарльот, Н. Каролайна). У третьому ряді (зліва): Катя Козаляк (Мелвілл, Н. Й.), Зеня Козюпа (Ню Гейвен, Конн.), Віра Каваць (Парма, Огайо), Рома Масляпка (Ню Гейвен, Конн.), Ромко Кизик (Ню Гейвен, Конн.), Олег Турчак (Нюарк, Н. Дж.), Юрко Дяків (Мовтейн Топ, Пенн.), Алекс Худолій (Провіденс, Р. А.), Петро Байгер (Боффало, Н. Й.), Любко Мудрий (Ню Йорк), Віктор Лапичак (Ірвінгтон, Н. Дж.), Олег Гриньків (Детройт, Мич.), Мар'ян Винярський (Ветерсфілд, Конн.), Павло Палієнко (Шарльот, Н. Каролайна), Нестор Турчин (Норт Гейвен, Н. Й.), Мирон Шкафаровський (Йонкерс, Н. Й.), Іван Фліс мол. (Рослин, Н. Й.), Зенон Броцький (Кергонксон, Н. Й.), Богдан Ганушевський (Провіденс, Р. А.), Олександер Покора (Клифтон, Н. Дж.).

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Добрий вибір

Найменуванням Нелсона Алдріча Рокефеллера на віцепрезидента З'єднаних Стейтів Америки президент Форд зробив в багатьох відношеннях добрий вибір, на що вже безпосередньо після цього найменування звернули увагу численні законодавці та діячі обидвох великих партій, як і політичні коментатори. Звертається головно увагу на кваліфікації Нелсона Рокефеллера та його майже незрівнянний досвід в екзекутивній ділянці уряду на стейтовому і федеральному рівнях, що в потребі давало б йому всі передумови зайняти пост президента країни.

Разом з особистими кваліфікаціями, Нелсон Рокефеллер на пості віцепрезидента матиме поважний позитивний вплив на багато інших аспектів американської політики. Загально вважається, що найменування Рокефеллера допоможе президентові Фордові знову об'єднати американський нарід, ліквідуючи остаточно поділ, що його вчинила Вотерґейтська афера. Президент Форд відомий із своїх консервативних поглядів, тоді як Нелсон Рокефеллер має опінію ліберального республіканця, що добре балянсуватиме екзекутивну владу. Широкі знайомства та особистий авторитет і престиж Нелсона Рокефеллера дома і закордоном відкриває також нові добрі можливості для американської закордонної політики. Цілком нові і добрі надії дає найменування Рокефеллера Республіканській партії. Коментатори вважають, що після цієї номінації вже не республіканці мають проблему із своїми кандидатами на найвищі пости в країні у виборах в 1976-му році, але демократи мусять добре подумати про кандидатів, які могли б успішно конкурувати з республіканським виборчим списком із Фордом і Рокефеллером на чолі.

Також громадяни українського роду мають багато причин, щоб найменування Нелсона Рокефеллера на віцепрезидента прийняти з новими надіями. Навряд бо чи є другий діяч такого маштабу, що так добре був би познайомлений з українською справою, який стільки разів виступав би на українських зібраннях та мав стільки особистих знайомих і приятелів між українцями, як їх має Нелсон Рокефеллер, якого совєтські пропаґандисти часто називали „дядьком українських буржуазних націоналістів".

40-річчя ідейного закріпачення

В Українській ССР відзначають 30-річчя відбуття першого з'їзду письменників України, що почався у Харкові 16-го червня 1934 року і закінчився щойно 13 серпня того ж року в Києві. На закінчення того з'їзду засновано Спілку письменників України. Ця річниця збігається з 40-річчям 1-го з'їзду письменників СССР, які об'єднуються у Спілці письменників СССР, що їй підпорядкована і Спілка письменників України.

Це 40-річчя спонукало „Літературну Україну" з 13 серпня дещо нагадати про минуле і дещо написати про розвиток української літератури та об'єднань українських письменників у підсовєтських умовах. Очевидно, зробити це цій газеті не було легко, враховуючи факт, що якраз сорок років тому в Україні шалів сталінський терор, що це було тільки рік після страшного голоду 1933 року, в якому згинули мільйони українських селян, — рік 1933.

„Літературна Україна" тільки дуже обережно згадує, що у 20-их роках „існувало кілька літературно - творчих організацій і угрупувань. Такі, як „Плуг", „Гарт", „Молодняк", ВУСПП проводили політику партії в питаннях літератури, а такі, як „Нова Генерація", „Вапліте", „Літературний ярмарок", „Марс", „Авангард", „Пролітфронт" часто пропаґували одверто, іноді замасковано, ідеї, несумісні з марксизмом - ленінізмом". З уваги на такий стан і щоб „докорінно змінити становище на літературному фронті . . . і з'явилась історична постанова ЦК ВКП(б) від 23 квітня 1932 року „Про перебудову літературно - художніх організацій". Тоді постановлено „ліквідувати асоціяції пролетарських письменників" і утворити у всесоюзному засягу Спілку письменників СССР, а у републіках — підпорядковані їй спілки письменників, „що підтримують плятформу радянської влади і прагнуть брати участь в соціялістичному будівництві".

Так почалася суцільна сталінська контроля над письменниками і їхньою творчістю, які, як пише „Літературна Україна", після цієї постанови компартії почали виступати „на республіканських і всесоюзному з'їздах як міцно спаяний колектив творців духовної культури народів СРСР — культури соціялістичної змістом і національної формою". Коротко, із створенням Спілки письменників СССР, Спілки письменників України, першими з'їздами письменників СССР і письменників України сорок років тому починається період тотального ідейного закріпачення літератури в СССР і Україні.

Я. Г.

НАРОДНІ ПІТ І КРОВ НЕ ПРОПАДАЮТЬ МАРНО!

До найтрагічніших подій Другої світової війни належить без сумніву Варшавське повстання. Поляки мають заслужене ім'я завзятої нації. Цим разом вони ще раз підтвердили його. Загубивши свою державність при кінці XVIII століття у випарах імперіялістичного самодурства, шляхетського самсобіпанства і вибуялої до безмежжя привати, вони протягом XIX століття пробували всіх можливих шляхів до державного відродження. Починали вони це століття романтичними надіями на Наполеона, за що заплатили величезними втратами, але в зневіру не попали. Боротьба породжує віру. Те саме покоління, що співтворило наполеонівську леґенду, побачило ще Листопадове повстання, потім месіяністичні надії, що їх так глибоко відбили „три пророки" — Міцкевич, Словацький, Красінський, а поруч них „позитивістична" політика Чарторийських, Вельопольських і інших, які шукали, вживаючи нинішнього вислову, еволюційних здобутків, рівночасно з тим революційні з а в о рушення 1846-1848 років і накінець повстання 1862 року. Чи могла бути багатшою, повнішою політична історія поневоленого народу? Завдяки власне тому, ввійшов він у двадцяте століття новочасною нацією, готовою і приготованою до використання з успіхом першої історичної нагоди. Відроджена Польща 1918 не „вибухла", а виросла органічно й невідхильно на трудах і крові попереднього століття.

На жаль, про поверсальську Польщу треба повторити за французькими роялістами: вони нічого не навчилися й нічого не забули. Вереснева катастрофа 1939 р. стала цьому переконливим доказом. Після неї поляки зразу кинулися „відкупляти" свої гріхи геройкою підпільної боротьби, терпіннями в польських тюрмах і таборах, незламністю своєї людської маси. Цим вони й відзискали великою мірою свою моральну рівновагу, почуття своєї вартости й рівновартости з іншими.

Вінцем підпільної боротьби було Варшавське повстання. На заході Европи альянти висадилися переможно на берегах Франції, розкинули „непроходимі" німецькі вали й розтинали німецькі фронти. На сході большевицькі армії підходили до Висли й до столиці польської країни, Варшави. 21 липня 1944 р. постав у Москві Польський Комітет Народного Визволення, який слідуючого дня проголосив свій „Маніфест". У цьому маніфесті без будь яких маскувань він і його нібито мандатодавець, Крайова Рада Народова виявили свою повну підпорядкованість червоній Москві та її політиці, заперечили тяглість польської державности, в і д кидаючи польський уряд у Лондоні, та заповіли будову зовсім нової, опертої на комуністичній доктрині і сліпому послухові Москві, Польщі. Большевицьке радіо й інші засоби пропаганди наполегливо закликали поляків до всенародного повстання, а большевицькі дипломати ще більше наполегливо засипали уряди альянтських столиць „доказами", що ані польський уряд у Лондоні, ані його збройне рам'я в Польщі, Армія Крайова не є здібні ані охочі брати активну участь у важкій війні з гітлерівською Німеччиною. Під кінець липня московське радіо продовжувало наполегливо закликати варшавських поляків до збройного повстання проти німців. Польський уряд у Лондоні й узагалі більшість керівних політичних чинників були глибоко впевнені, що Москва й Сталін ведуть гру з метою насадження в Польщі своїх колябораитів і пахолків. На це мали подосталь конкретних доказів. Чи могли вони в такій ситуації не зважитися на повстання? Чи могли чекати, аж червона армія займе Варшаву й Москва дістане незаперечний арґумент для своїх затівань? Фактично польські національні чинники вибору не мали!

1-го серпня почалося повстання. Бравурні атаки з'єднань і груп Крайової Армії вже в перших днях дали їм чималі успіхи. Москва і Сталін наче сказилися. Їх люті не було меж. Оце стався факт, який міг перекреслити їхні маневри й пляни прибрати Польщу до рук. Розмах повстання і його початкові успіхи показали, що: а) Лондонський уряд та його Армія Крайова є справжнім чинником у Польщі та мають масову підтримку польського народу, б) Армія Крайова не відтягалася від збройної боротьби з німцями, а оце повстанням у Варшаві включилася вона в альянтські воєнні акції широкого стратегічного значення.

Це були факти, які Москва й далі всупереч дійсності заперечувала. Сталін у своєму листі до прем'єр - міністра Черчілла з дня 5 серпня 1944 р. писав: „Армія Крайова складається з декількох з'єднань, названих фальшиво дивізіями". А в листі до того самого адресата з дня 27 серпня: „Раніше чи пізніше вийде на верх правда про жменьку жадібних влади злочинців, які започаткували Варшавську авантуру... На ділі вони виставили беззбройний нарід під німецькі гармати, танки, літаки..." Ось яким „г у м а н і с т о м" виявився Сталін! Той Сталін, який знищив мільйони селян, розстрілював, невинними мільйонами начиняв тюрми й табори, який гнав власних неприготованих, часто зовсім без потрібної зброї новобранців голіруч на німецькі лінії, раптом став таким „побожним"!

(Продовження на стр. 4-ій.)

В. Левенець

НОВА СПРОБА БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПІДСТУПУ

Як відомо, 8-го липня ц.р. в Києві розпочали роботу літні курси української мови для вчителів і студентів, які викладають або вивчають українську мову і літературу в З'єднених Стейтах Америки і в Канаді. Курси ці організує товариство „Україна", що перейменоване з колишнього комітету за поворот на батьківщину, і Київський університет ім. Т. Шевченка. Перша „інституція", яка є філією КҐБ, змінивши назву, від довшого часу займається підривною роботою серед української еміґрації, а її молодечий ресорт приділяє останнім часом багато уваги українській молоді, що проживає в різних країнах Заходу.

З приводу відкриття курсів большевицька режимна преса опублікувала не тільки широкі звідомлення на своїх сторінках, але також помістила обширні фото-репортажі учасників курсів (вони переважно з Канади), професорського складу Київського університету, зустрічів курсантів з письменниками, кіноартистами і іншими офіційними особами режиму в Україні. В програму курсів включено відвідини курсантами різних мистецьких та історичних об'єктів, театрів, музеїв, парків, кіностудій тощо. Все це для цього, як пише преса, „щоб показати колосальні досягнення радянського народу".

Немає отже сумніву, що завданням організаторів курсів є інфільтрація молодих душ української молоді. Доказом того є те, що курсам приділяється багато уваги з боку не тільки товариства „Україна" і університетських чинників, але також урядових осіб і осіб наукового світу. Наприклад: „Слухачі курсів — пише преса — зустрілися з завідуючим відділом теорії української мови Інституту мовознавства АН УССР д-ром філологічних наук професором Михайлом Жовтобрюхом, старшим науковим працівником Інституту літератури АН УССР, д-ром філологічних наук професором Степаном Крижанівським; заступником голови Ради Міністрів УССР у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі Георгієм Шаблієм і іншими." У товаристві „Україна" слухачів курсів приймав відомий вислужник режиму Юрій Смолич. Він намагався розповісти курсантам про роботу і завдання репрезентованої ним „громадської організації", про зв'язки з українцями, які вдержує це товариство поза межами батьківщини. Смолич вказував на велику користь курсів, з патосом розказував про завдання товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном, запевняв про вияв турботи про своїх братів, „розкиданих по світу й усього українського народу, який у тяжких випробуваннях виборов собі державу і тому він не міг не подбати про своїх співвітчизняників".

Не забув кореспондент Ю. Валевський у „Вістях з України" згадати декілька прізвищ учасників курсів і перевести з ними інтерв'ю. Він згадує Марусю Барабаш, що недосвідченими очима і душею сприймає показані їй „здобутки" української культури; Василя Савчука, учителя української мови в Едмонтоні, який впевняє українців за кордоном, що українська мова домінує в Києві і навіть робить закиди тим відвідувачам столиці, які думають інакше і, як це він висловлюється, „не хочуть бачити, не хочуть зазирати глибше". Виходить, щоб почути українську мову в Києві треба ближче „зазирнути", „прислухатись", бо на вулиці її не почуєш. „Головна причина мого приїзду на курси,—сказав Стефан Климашко, — це мій син, хочу, щоб він познайомився з Україною". Керівник групи курсантів, учитель з Вінніпеґу Євген Б. Юзвишин захоплювався „сердечною зустріччю курсантів на аеропорту" і „гостинним прийомом", мабуть не здаючи собі справи (бо ж він перший раз в Україні), що це все димова заслона, чи як в Україні кажуть, „державна аранжеровка" для створення першого позитивного враження у закордонних відвідувачів.

У зв'язку з закінченням курсу підсовєтська преса, а головно аґентурна газетка „Вісті з України" в ч. 32 помістила знову довший репортаж, переплетений розповідями київських викладачів, виїмками з прощального слова голови товариства „Україна" Ю. Смолича і короткими цитатами самих курсантів. Свої думки висловили керівник групи Євген Б. Юзвишин, вчителька з Вінніпеґу Орися Середня, священик Михайло Горошко з Маямі, вчитель з Едмонтону Василь Савчук, Стефан Климашко з Гамільтону, священик і викладач української мови з міста Робліна Методій Кушко та інші. Слухачів курсів „тепло поздоровили заступник міністра вищої і середньої спеціяльної освіти Української ССР Катерина Колосова та голова товариства „Україна" Олександер Підсуха."

Методи, що їх стосує сьогодні КҐБ за посередництвом „громадської організації" товариства „Україна" у відношенні до української національної еміґрації, а до української молоді зокрема, основно відрізняються від примітивних і брутальних прийомів, що їх стосує режим в Україні до інакодумаючих чи культурних та політичних діячів. І власне тому вони є більш небезпечними, головно для молоді, яка народилася і виростає поза кордонами своєї Батьківщини. Старше покоління українських поселенців в країнах Заходу, що познайомлене з східними ходами большевицьких п'ятих колон, чи саме проходило большевицьке пекло, не сприймає большевицьких казок з тисячі і однієї ночі про „совєтський рай" на землі і тому на неї ведеться непереборлива наґінка. В каґебівських виданнях про українських політичних діячів появляються ґанґстерські історії. Їх пов'язують з нацизмом, багато з них „служащі чужинних розвідок", „запроданці", „зрадники народу", „кримінальні злочинці", „керівники ОУНівських банд" і Бог знає ще що.

До молоді стосується інші, більш рафіновані методи. Наголос ставиться на здобутки на відтинку української культури, літератури, мистецтва і природної краси української землі. Ні словечком не згадується про політичні і державні справи і про те, що Україна це фактично колонія Москви без власної екзекутивної влади, власного війська, власного дипломатичного корпусу. Вияснюючи це, можна б було попасти у неприємну халепу, чого остерігаються московські емісари у розмові, головно зі свідомішою українською молоддю.

Очевидно, що курсанти це

(Продовження на стр. 4-ій.)

Володимир Мацьків

У 20-РІЧЧЯ „ВЕСЕЛКИ"

Кожний нарід, що хоче жити і розвиватись, хоче поширювати та поглиблювати свою культуру, хоче відогравати відповідну ролю серед народів світу, мусить звернути найбільше своєї уваги на виховання молодого покоління. Виховання молодого покоління є тим чинником, який будує майбутнє свого народу. Тому не диво, що в кожній державі існують окремі міністерства, інституції, установи, що одержуючи потрібні фонди від держави, присвячують тій, так дуже важливій справі, всю свою увагу і всю свою працю.

Куди гірше представляється справа виховання молодого покоління у групах чи відламах народів, що силою дуже несприятливих умовин опинилися поза кордонами рідної землі, в чужих державах. Тиск чужої мови, чужої школи, чужого оточення на недосвідчені душі молоді такий сильний, що їй не легко опертися тому тискові, тимбільше, коли не має потрібної й розумної протидії. Тому зрозуміло, що багато такої молоді пропадає, збагачуючи кількість населення чужої держави.

У такому гіркому стані опинилась наша спільнота, відлам українського народу, яка через дуже поважні причини, мусила опустити рідну землю. Сьогодні ці відлами українського народу знаходяться в ЗСА, Канаді, Бразилії, Арґентині, Австралії, Франції, Англії, Німеччині та інших державах.

Багато одиниць, головно з тих поселенців, які осіли в ЗСА, Канаді та інших чужих краях 70 - 80 літ тому, вже затратили свою ідентичність і своє ім'я, а іншим те саме загрожує в недалекім майбутнім, бо в нас ще не зорганізовано відповідно сильної протидії і ледве чи швидко вдасться таку зорганізувати на такій висоті, як цього вимагає ситуація.

Коли до ЗСА прибула найновіша повоєнна іміґрація, провідні чинники Українського Народного Союзу почали міркувати, чим і як допомогти своїй спільноті у належному вихованні молодого покоління, що заразом було б поважною протидією на всі ці чужі денаціоналізуючі впливи та тиски на душі молодого покоління. УНС вирішив видавати журнал для дітей п.н. „ВЕСЕЛКА". Перше число місячника появилося у вересні 1954 року, тобто 20 літ тому. Від того часу „Веселка" виходить до нинішнього дня і тим самим робить дуже велику та вартісну прислугу нашому народові.

Дитина, читаючи журнал, в якому в рідній мові знаходить відповідну до свого віку і розвитку лектуру: байки, казки, віршики, загадки і подібне, вживається в рідну атмосферу, бо все це пересякле рідним духом, рідною традицією та відповідно по-мистецьки зілюстроване. Дитина знаходить в цьому журналі також поважніші нариси та оповідання на історичні, культурні та подібні теми, добре з'ясовані і опрацьовані. Весь цей матеріял приготовили досвідчені виховники, літератори та мистці і дитина, читаючи це, не може цього не зрозуміти, або розуміти фальшиво. Багато з цього западе глибоко в її душу назавжди.

Знаємо чейже, що в сучасних часах людина не може жити без газети і не може не цікавитися всім тим, що її оточує. Тепер немає вже хати, до якої ця газета не приходила б. Чи ж дитина не живе враз з нами в тому самому часі? Чи вона не хоче одержувати газети, відповідної до свого віку і досвіду? Вона, бачучи, що старші цікавляться і читають газети та книжки, теж хоче тим усім цікавитися. Це в сучасних часах не лише потрібне, але конечне.

Тому ми повинні бути вдячні УНСоюзові, що він видає цей дитячий журнал, докладає всіх зусиль, щоб він з кожним роком був кращий і вартісніший, і рівночасно дбає, щоб усі українські діти у віці шести - тринадцяти літ з нього користали.

На превеликий жаль, досвід каже, що не всі українські діти мають змогу читати „Веселку"; не всі наші батьки розуміють, який великий вплив на добре виховання дітей має такий дитячий журнал. Знаємо, що багато наших батьків тримає в своїх домах „петс" — котів та псів, яких утримання коштує річно десятки, сотні долярів, але жаліють п'ять долярів на передплату журналу для своєї дитини.

Відзначаючи цей 20-літній ювілей „Веселки", подбаймо, щоб його наклад у короткому часі збільшився щонайменше двічі або тричі, бо це докаже, що ми належно зрозуміли засади вірного виховання своїх дітей і намагаємось ці засади реалізувати.

Ф. Лукіянович

МІСТОК У ЧАППАКВІДДІК

1.

1. Перед Чаппаквіддік

В половині липня 1969 р. автор цього резюме відвідував свою матір на Україні. Один знайомий повідомив мене, що авто із сенатором Е. Кеннеді з'їхало із містка у воду, дівчина, що була в ньому втопилась, а він сам врятувався. Вісті про цей випадок були дуже скупі у совєтській пресі, а опісля причалення астронавтів на місяці, відвідини президента Ніксона в Букарешті та інші події зайняли перші сторінки преси. І так згодом, ця подія зійшла на другий плян і скоро багатьма забулась.

Журналіст Джек Олсон, плідний автор інших десяти книжок, написав розвідку на 281 сторінок, що появилася друком в 1970-му р. під назвою „Перед Чаппаквіддік". Вона має п'ять розділів: I. Перед Чаппаквіддік, — II. Реґата в Едґартавні, — III. Вранці опісля, — IV. Колеса справедливости та V. Пастка.

В першій частині автор описує родину Кеннеді. Патрик Кеннеді прибув до Бостону з Ірляндії в 1850-му р., він мав чотирьох синів, із яких наймолодший, Патрик молодший, відкрив корчму, імпортував алькогольні напої партії та заприятелював з іншим ірляндцем, Джаном Фітджералдом, що згодом став посадником Бостону.

Обидві ці родини посвоячились. Син Патрика, Джозеф, одружився із дочкою Фітджералда, Розою і мав із нею дев'ятеро дітей, в тому є чотирьох синів. Завдяки мільйонам, зароблених на імпорті горілки, перед Другою світовою війною Джозефа призначено на амбасадора ЗСА до Британії, — звідсіля і почались політичні амбіції цієї особливої родини.

2. Трагічні призначення?

Повернувшись із Лондону, Джозеф, патріярх родини, мав амбітні пляни для своїх синів. Ще раніше він закупив у Гасніс Порт на передмісті Бостону обширну посілість із забудуваннями, що стала пристановищем всіх Кеннеді, так, як Ґеттизбурзька фарма Айзенгавера, Тексаська посілість Джансона, Кейп Біскейн Ніксона.

Його найстарший син, Джозеф молодший, готувався до політичної кар'єри. Це був час II-ї світової війни і, як летун, він загинув, коли його літак вибухнув у повітрі в 1944 році.

На чергу прийшов Джан Ф. його молодший брат, якого вибрали до конгресу в 1947-му році, а в 1952-му кандидував він до сенату проти сильного республіканця Генрі Кабота Ладжа і виграв, а шість літ пізніше в році 1958-му поновно був вибраний. В 1960-му році кандидував на президента проти Р. Ніксона і виграв малою кількістю голосів; в листопаді 1963 р. його застрілено в Далласі, Тексас.

Третій брат з черги, Роберт, який був міністром судівництва за Джана Ф. Кеннеді, кандидував та виграв вибори на сенатора, не деінде, а в стейті Ню Йорку. Він у 1968 році поставив свою кандидатуру на президента у правиборах і Сірган-Сірган застрелив його.

Лишився наймолодший із б р а т і в Кеннеді, Едвард Моор. Чи стріне і його, силою призначення трагедії родини, подібна доля?

3. Едвард Мур Кеннеді

Всі надії багатої трагічними подіями родини Кеннеді зосередились на Едвардові, якого звали ніжно Едді або Тедді. Едвард, народився 22 лютого 1932 р., молодший на 15 літ від Джана та на 7 літ від Роберта, до якого тісно прив'язався. У ранніх роках, Тед ходив до школи у Лондоні, де батько був амбасадором. Його виховували, наказуючи не битись із товаришами, але, коли ті постійно над ним знущалися, Тед не витерпів і поскаржився із сльозами своєму батькові, який нарешті дозволив йому відбиватися. Вищий ростом та сильніший від інших, Тед пімстився за збитки та кривди, що їх терпів раніше від товаришів, і так із боягуза, за якого його вважали, став відважним і набув собі приятелів та пошану. Тед затямив собі це.

Повернувшись до ЗСА, як і всі його брати, Едвард вступив до Гарварду в 1951-му році. Він нічим особливим не відзначався в науці, а з еспанської мови, навіть мав труднощі, тому підплатив приятеля, який здав іспити за нього. На цьому їх переловили та обидвох викинули з Гарварду. Кеннеді викинений з Гарварду? Нікому невідомо зміст розмови, що відбулась між батьком і сином, внаслідок якої Тед пішов до війська на два роки, після чого знову вписався до Гарварду. Тут грав у футбол, при чому зчаста брав участь у бійках між змагунами. Закінчив студії у 1956-му році.

4. Пригоди та особистий чар

Життя молодого Теда ніколи не проходило без пригод, а якщо їх не було, він завжди умів їх знайти. Ось, наприклад, пливучи човном із приятелем, із яхти гукнули, щоб вони поспішили геть. „Пильнуйте свого діла", — Відповів Тед, а як визиваюче кликали його прийти до них, він раптом скрутив човен в їх бік. Обидва з товаришем вискочили на борт яхти, Тед схопив першого, та вкинув у воду, а далі —— так, як чоловіки виходили один по одному із вузьких дверей знизу скидав їх за борт кожного по черзі, аж всі вісім опинились у воді під лемент їхніх жінок. Опісля вскочили в човен та відпливли.

Всі брати Кеннеді їздили автом, наче б то шляхи належали до них, але в цьому перевершив всіх їх Едвард, що минав червоні світла та гнав автом, мов на перегонах, за що одержував судові повістки та грошові кари. Всі брати Кеннеді, крім Роберта, були високі та поставні, але Едвард, був прямо красунем, — відзначався великим успіхом у жіноцтва і його порівнювали до Адоніса. Його брати були непоганими промовцями, Едвард, — жахливим, бодай у початках. Він ламав речення і недокінчував їх, а ті, що писали промови для нього, хапались за голову. Але, як Тед зійшов з трибуни потиснути руки та сипнув кількома жартами, його особистий чар брав верх над недомаганням, і він здобував собі симпатії, особливо молоді.

5. Унапрямлений до політики

28 листопада 1958 р. Едвард одружився з красунею Джон Беннете із Ню Йорку, а рік пізніше скінчив студії прав у Вірджінії та вписався до адвокатської палати у Бостоні. Він брав активну участь у виборчій кампанії брата Джана на сенатора в 1958 році та на президента в 1960-му, а після його вибору був призначений на одного із заступників прокурора у Бостоні.

Всім його товаришам із прокуратури було ясно, що Тед прямує до політичної кар'єри, бо відразу після призначення відбув із двома сенаторами поїздку до Африки. Він судових справ майже не перебирав, а більшість тих, в яких виступав як обвинувачувач, програвав тому, що не знав судової процедури та не підготовлявся до них, щоправда, він відмовився від платні і брав лише „гонорову ставку" — одного доляра на рік, але його товариші жартома сміялися, що і доляр — забагато за таку працю.

Як тільки скінчив 30 літ в 1962 р., — мінімальний вік вимаганий законом, — Тед висунув свою кандидатуру до сенату стейту Масачузетс на однорічний невигаслий реченець брата Джана. У правиборах, також із рамени Демократичної партії, кандидував Е. МкКормік, родич спікера палати, стейтовий прокурор, людина із високими кваліфікаціями та чеснотами. Виборча машина Кеннеді пішла в рух. Відчуваючи, що тратить ґрунт під ногами, МкКормік закликав Едварда до телевізійної дебати, на якій поклав Теда „на лопатки". Вислід правиборів? Виграв їх Тед, одержавши 69% голосів! Знеохочений МкКормік відійшов від політичного життя.

(Продовження буде)

„Спогади" Шумука викликають суперечні погляди

Балтімор. — Заходами видавництва „Смолоскип" появилися друком спогади відомого українського політичного діяча, активного учасника протипольської, протинімецької і протисовєтської боротьби Данила Шумука. Сам автор, як відомо, далі є в'язнем у совєтських концтаборах. За кордоном найшовся рукопис цих його спогадів і їх в-во „Смолоскип" опублікувало під назвою „За східнім обрієм", очевидно, без відома і згоди автора, якщо він, Данило Шумук, дійсно є автором опублікованого тексту тих спогадів. Ці бо спогади викликали суперечні оцінки, зокрема з уваги на історично невірне насвітлення протинімецької і протисовєтської визвольної боротьби 40-х і 50-их років, а також з уваги на його характеристику українських політичних в'язнів у совєтських концтаборах, яка цілком суперечить відомим на Заході характеристикам багатьох інших авторів, які у свій час були в'язнями цих концтаборів і мали змогу ближче познайомитися з цими самими українськими політичними в'язнями, кол. вояками і старшинами УПА і членами ОУН. Данило Шумук — уродженець Волині, в молодих роках за польського панування на західніх українських землях — член комсомолу і КПЗУ. За протипольську діяльність в рядах КПЗУ його арештовано в 1935 році і він перебув в тюрмі до 1939 р. В роках 1939-41 приймав активну участь у большевицькій адміністрації на Західній Україні, а після вибуху совєтсько-німецької війни воював проти німців в рядах Червоної армії. Побачивши на практиці, що Україні несе комуністичний большевицький режим, Д. Шумук включився у визвольну боротьбу УПА в 1943 році і находився у підпіллі до 1945 році, коли його арештували совєти і засудили на кару смерти, замінивши відтак цей вирок 20-літнім ув'язненням. На основі амнестії Шумука звільнено в 1955 р., але вже в 1957 р. його поновно арештовано і йому довелося перебути в ув'язненні до 1967 р. В роках 1967-1972 проживав він на волі, де написав спогади. В 1972 р. його арештовано втретє і засуджено на 10 років ув'язнення в таборах та 5 років заслання. Під сучасну пору Шумук находиться у Мордовських концтаборах, маючи за собою разом 30 років ув'язнення.

У передмові до спогадів Д. Шумука в-во „Смолоскип" відзначує, що „це щирі й безпосередні свідчення людини, яка віддала усе своє життя за ідеали, до яких прямувала і які пробувала здійнювати у практичному житті". Пишучи свої спогади, Д. Шумук давав оцінку різним явищам і подіям українського життя з часів Другої світової війни і після неї, а зокрема українському визвольному рухові того періоду. Наводить він також думки і інших осіб — колишніх активних учасників цього руху. Спогади Данила Шумука „За східнім обрієм" доповнюють вже досить багату і досить різнородну бібліотеку т. зв. самвидавної літератури, яка уможливлює краще бачити підсовєтську дійсність.

* Данило Шумук. За східнім обрієм. Спомини. Передрук самвидавного твору з України. Париж, Перша українська друкарня у Франції і Українське видавництво „Смолоскип" ім. В. Симоненка, 1974. 447 стор. Ціна 8.75.

К. Л.

Суддя Сіріка відмовився відложити Вотерґейтську судову розправу

Вашингтон. — У понеділок, 19-го серпня, федеральний суддя Джон Сіріка рішив, що судова розправа над колишнім головним дорадником Білого Дому для внутрішніх справ Джоном Ерліхманом і 5-ма іншими особами, яким закидається причетність до спроб затаїти Вотерґейтську аферу, таки розпочнеться 9-го вересня, не зважаючи на те, що спеціяльний прокуратор Леон Яворський та адвокати обвинувачених були звернулися до судді Сіріки, щоб ця розправа була відложена на деякий час. Яворський та адвокати обвинувачених мотивували своє клопотання тим, що прокуратура та оборонці повинні мати змогу переслухати магнетофонні записи, які колишній президент Ніксон, згідно з недавнім рішенням Найвищого Суду, був змушений передати судді Сіріці. Але Сіріка це клопотання відкинув. Зразу після рішення Сіріки, адвокат Ерліхмана вніс апеляцію до вищого суду, а адвокати інших обвинувачених заявили, що зроблять це саме.

Якщо Апеляційний суд підтримає рішення Сіріки, то це може змусити прокуратора Яворського якнайшвидше вирішити, що робити в справі колишнього президента Ніксона. Як відомо, існує можливість, що Яворський може покликати до судової відповідальности Р. Ніксона, який сам признався, що старався затаїти деякі аспекти Вотерґейтської афери. Якщо прокуратор Яворський таки рішить ставити Р. Ніксона в стан обвинувачення, то може долучити його судову розправу до розправи над Ерліхманом і 5-ма іншими особами. Рішення судді Сіріки, що судова розправа таки має розпочатися 9-го вересня, змусить прокуратора Яворського якнайшвидше вирішити, чи обвинувачувати Р. Ніксона, чи ні.

Члени ТУСМ голодують в обороні Мороза

Двотижнева голодівка української молоді ТУСМ біля совєтської Місії до Об'єднаних Націй в Ню Йорку викликала реакцію американської преси, політичного та наукового світу, громадянства та українських середовищ. Мабуть найважнішою це реакція совєтських дипломатів та уряду СССР.

Голодівка почалась у понеділок 29-го липня о годині 8-ій ранку. За символічною кліткою з колючого дроту біля великого портрету Валентина Мороза сиділи три учасники першої п'ятиденної голодівки. Інші студенти й старші громадяни роздавали летючки. Це скоро привело до зударів з членами совєтської місії, які реагували на акцію студентів, вимагаючи інтервенції поліції. Найбільше дошкулювали совєтським дипломатам летючки, що їх ніччю розліплювали на совєтських автах студенти з закликами: „Звільніть Мороза", „Звільніть Україну".

З першого дня голодівки на даху совєтської Місії з'явилися великі фотоапарати з сильними телескопійними склами — чуйна російська Місія пильно фільмувала учасників. Після першого дня сердиті совєтські урядовці Місії зверталися до американської поліції з вимогами відібрати дозвіл українцям на голодівку. Самі дипломати, які силою обставин мусіли переходити біля символічного концтабору, намагалися удавати штучну байдужість до цієї акції. Деякі навіть показували на блакитножовтий прапор та з неприродною наївністю питали, який це прапор. Ці зудари між нами та цими совєтськими дипломатами тривали аж півтора тижні, поки совєтська Місія, після багатьох безуспішних домагань заборони цієї акції поліцією, вдалася до самого уряду СССР, який склав скаргу американській амбасаді в Москві, вимагаючи, щоб американський Уряд подбав про припинення голодової акції перед Місією. У висліді, коли поліційний дозвіл на перший тиждень голодівки вигас нас перенесли на таку вулицю, де не переходять совєтські дипломати, та навіть не було видно совєтської Місії. Ясно, що продовжувати голодівку на такому місці було б зайве.

Переведена акція мала відгук в американській телевізії та пресі. Телевізійні станції, як напр., канал 5, 11 та різні радієві станції, напр. ВОР ВІНС, Радіо Свобода, Голос Америки, Колумбійського університету та інші передавали короткі вістки про голодівку та переводили кількахвилинні інтерв'ю з учасниками. З Колюмбійського університету група молодих репортерів брали фотографії, записували інтерв'ю та з зацікавленням по-товариськи говорили довго з учасниками. Вони збирали матеріял про це не лише для їхньої радієвої програми та шкільної газети, але також для спеціяльного документального фільму, що його вони мають на меті зробити. Американські часописи також подали короткі звідомлення про голодівку. Це були інформативні бюра Асошіейтед Прес та газет: „Ню Йорк Нюз", „Аур Тавн Нюз", „Давнтавн Нюз", в Ню Джерзі „Да Курієр", „Нюарк Стар Леджер", та місцеві газети околиць Пассаїку. Мабуть найбільший пропагандивний успіх цілої акції — це обіцянка сенатора Джеймса Баклі і його брата, відомого журналіста Вілляма В. Баклі, редактора почитного журналу „Нешенал Рів'ю", що стаття проф. Константина Савчука про В. Мороза та про голодівку на 67-ій вулиці в його обороні появиться в слідуючому числі того журналу.

Сенатор Джеймс Баклі в листі до проф. Савчука висловив свою підтримку голодівці українських студентів та обіцяв, що докладе всіх зусиль щоб стати в обороні Валентина Мороза. Його ствердження прочитав проф. Савчук учасникам демонстрації. На закінчення першого тижня голодівки, учасники її передали совєтській Місії вимогу про звільнення В. Мороза та спалили совєтський прапор перед її будинком. Так само закінчено і другий тиждень голодівки, хоча цим разом, через натиск уряду СССР, як уже було згадано, поліція пильно дбала, щоб не було спалення совєтського прапору.

Американська публіка дуже прихильно ставилася до голодуючих, розпитуючи з зацікавленням, що примусило їх вести таку акцію, як можуть вони допомогти, щоби Мороза звільнити? Вони радо брали летючки і підписували петиції до сенаторів в обороні Мороза, також із власної ініціятиви давали фінансову підтримку. Їх реакція зробила якнайкраще враження на голодуючих, бо ми переконані, що цією голодівкою, роздачою 40,000 летючок ми багатьох американців зацікавили долею В. Мороза.

Кожного дня принаймні один представник Українського Лікарського Товариства відвідував голодуючих. Лікарський огляд учасників викликав цікавість американської публіки. Американці збиралися в гурт та з цікавістю питали лікарів про стан здоров'я голодуючих і знова підкреслювали незвичайність цієї акції. Тяжко було їм повірити, що молодь може так солідаризуватися з однією людиною — Морозом.

Коли взяти під увагу, що голодівка відбувалася під час літнього сезону, то співпраця української громади була задовільна. Багато людей з'їжджалося з різних міст, зокрема з Ню Джерзі й Коннектикат, щоб роздавати летючки і цим допомогти. Голодуючих радувало, що Мороз виявився справжнім символом українства навіть для загроженої асиміляцією частини еміграції, бо до голодуючих приходили українці, які вже довший час не виявляли зацікавлення рідними справами. Ми дійсно дещо зробили! Тут варто зацитувати текст телеграми від голодуючих студентів в Мюнхені: „Нас 20 голодує. Ми з Вами і з Морозом!"

Учасники голодівки в обороні Валентина Мороза в Ню Йорку

В ОРБІТІ „КОСМОС — 673"

Москва. — Від 16-го серпня, згідно з повідомленням ТАСС, в орбіті находиться черговий штучний супутник Землі „Космос-673". На борті супутника встановлена наукова апаратура, призначена для перепроваджування дослідів у космосі. Сателіт пролітає на висоті між 620 і 648 кілометрів від поверхні Землі. Кут орбіти — 81 градусів.

На Союзівці відбувся „День Союзянки"

Союзівка, Кергонксон (Л. К.) — Мин. неділі 18 серпня Окружна Рада Союзу Українок в Ню Йорку влаштувала тут у павільйоні „Веселки" „День Союзянки". Вже від суботи з'їздилися люди з Ню Йорку, Ірвінґтону, Нюарку, Вашингтону, Коннектикат, Глен Спей, Гантеру, Горішнього Ню Йорку і довколишніх міст, а в неділю на кожному клаптику Союзівки вже роїлося від напливу приїжджих.

На початку програми „Дня Союзянки", Лідія Котлярчук відіграла на фортепіяні гимн СУА. Відкрила імпрезу й привітала приявних Оксана Рак — голова Окружної Ради СУА в Ню Йорку. Програмою проводила Надія Савчук — культурно - освітня референтка Окружної Ради. Відтак, танок „Український вальс", виконали Оксана Войновська - Базилевська і Дарія Генза при акомпаньяменті акордеону і гітари Олега Гензи й Льоня Рудзінського. У черговій точці програми „Показ вишивок примінений до теперішньої моди", що його підготовив 82-ний Відділ СУА з Ню Йорку, виступила Олена Гентіш із дотепно - розваговим коментарем „Одяг і жінка". Авторка коментаря, на вступі, назвала його, як: „Щось малого Ікерівсько - Понеділківського". Влучно - дотепний коментар часто викликав із залі сальви сміху. В балеті, до музики Р. Шумана, виконала танок Роксоляна Бабюк, учениця Балетної Школи Роми Приймй — Богачевської. Відтак виступав вокальний квартет „Сопілка" під проводом і акомпаньяментом гітари проф. Володимира Бакума. В складі квартету: Оленка Слободян, Ліда Ленець, Рената Винник і Марійка Василик. І знову в танку „Козачок", виступили Оксана Войновська - Базилевська і Дарія Генза при акомпаньяменті акордеону й гітари Льоня Рудзінського й Олега Гензи. Закриття програми завершила заключним словом Оксана Рак. Показ вишивок позначився елегантністю, вистилізованістю до деталів і багатством у різноманітність узорів з: Полтавщини, Київщини, Гуцульщини, Буковини, Станиславщини, Сокальщини, та з інших частин України. До презентації вишивок акомпаньювала на фортепіяні Лідія Котлярчук, виконуючи мелодії цілої низки маршів.

Цього ж дня у павільйоні „Веселки" гості мали нагоду оглянути й закупити деворізи відомого мистця Володимира Баляса.

Зворушлива пожертва

Гартфорд, Конн. — Секретар місцевого 59-го Відділу Українського Народного Союзу п. Михайло Ґалькевич інформує, що член того Відділу, п. Теодор Скуповський, покликав його телефоном, прохаючи відвідати його в його домі у Страфорді, Конн. Коли ж п. Ґалькевич вчинив його побажання і негайно до нього зголосився, виявилося, що п. Т. Скуповський важко недужий і йому самому важко виконати свій задум, отже прохає п. М. Ґалькевича, щоб він в його імені і від нього переслав до „Свободи" чек на $150.00 із призначенням $125.00 на пресовий фонд „Свободи", а $25.00 для УККА, що п. Ґалькевич і вчинив, інформуючи рівночасно про прикладну відданість п. Скуповського українській справі та його постійній жертвенності на народні цілі. УНСоюз і „Свобода" пересилають п. Скуповському, разом з подякою за пожертву, сердечні побажання швидкого і повного видужання, та ще багато років життя і праці для громади і народу.

На черзі цукрові буряки

Москва. — Совєтська преса з 16 серпня опублікувала повідомлення про те, що тут відбулася нарада ЦК КПСС і Ради міністрів СССР, на якій прийнято постанову „Про додаткові заходи по забезпеченню своєчасного переведення збирання, перевезення і переробки цукрових буряків урожаю 1974 року". У постанові є подана ціла „програма збирання урожаю буряків", а закінчується вона, як пише „Радянська Україна", висловом впевнености з року ЦК КПСС, що „партійні, радянські, сільськогосподарські і заготівельні органи, профспілкові і комсомольські організації, колгоспи і радгоспи, підприємства цукрової промисловости і транспортні організації вживуть всіх заходів до того, щоб забезпечити своєчасне переведення збирання врожаю цукрових буряків, перевезення і переробки їх у найкращі строки, доб'ються виконання і перевиконання завдань народногосподарського пляну по заготівлях цукрових буряків і виробництва цукру".

Л. Брежнєв мав зустріч з Е. Ґериком

Ялта, Крим. — Газета „Известия" з 17 серпня опублікувала повідомлення про те, що 15 серпня в Криму відбулася зустріч генерального секретаря ЦК КПСС Л. І. Брежнєва з перебуваючим там на відпочинку першим секретарем ЦК ПОРП (Польської Об'єднаної Робітничої Партії) Е. Ґериком". У повідомленні підкреслюється, що „в час дружньої розмови керівники двох партій висловили задоволення з всебічного совєтсько-польського співробітництва і обмірковували перспективи його дальшого розвитку. Товариші Л. І. Брежнєв і Е. Ґерик інформували один одного про міжнародну діяльність СССР і Польщі та обмінялись думками щодо деяких питань боротьби за мир в Европі і в усьому світі". Якщо вірити газеті, то зустріч пройшла в „атмосфері сердечности і характеризувалася повною однозгідністю".

П'ЯТЬ НОВИХ СТУДЕНТІВ...

(Продовження зі стор. 1-ої)

зав, що телеграми від виборців мають великий вплив на конгресменів і сенаторів. Одержавши кілька телеграм, конгресмен значно прихильніше ставиться до справи Валентина Мороза і, нормально, займає тоді більш рішучу позицію.

Щовечора о 8:30 далі відбуваються похід і демонстрація із запаленими свічками перед будинком совєтського посольства за участю членів голодівки, Комітету та української громади Вашинґтону, Балтимору й околиці. Під час такої демонстрації в суботу шестичленна делеґація знову звернулась до совєтського посольства за інформаціями про стан здоров'я Мороза. Їхнє прохання знову відкинуто.

За дальшими інформаціями звертатись на вашинґтонську адресу Комітету, або телефонувати (202) 628-8510 Ext. 536.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

Інж. ЯКОВА РУДИКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в неділю, 25-го серпня 1974 року

о год. 11-ій ранку

в катедрі св. князя Володимира

в НЮ ЙОРКУ (160 W. 82nd St.).

ПРИЯТЕЛІ

Головна Рада Коша Старших Виховників ОДУМ-у
і Головна Управа Т-ва Одумівських Приятелів у ЗСА
висловлює співчуття панам
ОЛЕКСІЄВІ, МИХАЙЛОВІ й ІВАНОВІ
ВОСКОБІЙНИКАМ і їх Родинам
з приводу смерти їх Матері й Бабусі

бл. п. Марії Василівної Воскобійник

ГРКОВ — ОДУМ і ГУТОП.

У хвилину родинного смутку й горя, по втраті
Улюбленої Матері й Бабусі

бл. п. Марії Василівної Воскобійник

Управа Оселі ОДУМ „Київ" висловлює синам:
ОЛЕКСІЄВІ, МИХАЙЛОВІ й ІВАНОВІ
та їх Родинам щирі молитовні співчуття.

УПРАВА ОСЕЛІ

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ СИРАКЮЗИ-ЮТИКА
повідомляє в глибокому смутку,
що дня 16-го серпня 1974 року згинув трагічно

св. п.

РОМАН ЛОГУШ

народжений дня 27 березня 1954 р. у Сиракюзах, Н. Й.
Покійний пройшов на терені нашої Станиці своє новацьке
і юнацьке пластування, а теж закінчив школу українознавства іспитом зрілости.

Опечаленій Родині, глибокі співчуття складають —

СТАНИЧНИЙ ПРОВІД і ВСЕ ЧЛЕНСТВО

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що дня 19 серпня 1974 р. відійшла від нас у Вічність
на 77-му році життя

наша Найдорожча МАМА і БАБУСЯ

бл. п.

АННА З ГОНТІВ КУЗЬМА

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 22-го серпня 1974 р.
о год. 9-ій рано з церкви св. Михаїла в Гартфорді, Конн.

Горем прибиті:

син БОГДАН в Україні
донька ЯРОСЛАВА КУКІЛЬ з мужем ІВАНОМ та дітьми: БОГДАНОМ, МАРІЄЮ і ВІРОЮ
син РОМАН з дружиною МЕЛЯНІЄЮ і дітьми: НАТАЛКОЮ, УЛЯНОЮ і ПЕТРУСЕМ
син ОРЕСТ з дружиною ОКСАНОЮ і дітьми: ОЛЕСЕМ, ДАРУСЕЮ і МАРІЙКОЮ
сестра ІВАННА в Україні
та близька і дальша Родина в Америці, Канаді і Україні

НАРОДНІ ПІТ І КРОВ НЕ ПРОПАДАЮТЬ МАРНО!

(Закінчення зі стор. 2-ої)

На жаль, Захід повстання не використав як слід під політичним оглядом, ані відповідно не підтримав. Черчілл, властиво, одинцем намагався чогось добитися, але без більшого успіху, бо президент ЗСА Рузвелт уже був тоді цілком збився на манівці у відношенні до Москви та її плянів. Повстання мусіло закінчитися трагічно.

Під'юджувана Москвою, режимова влада в Польщі та вся „грязь Москви", що обліпила різні високі пости, без огляду на те, чи називається вона Жимєрськими, Берутами, Спихальськими, Гомулками чи Ґєриками, зі шкіри вилазять, щоб зогидити повстання і повстанців, а головно його командирів. Та не зважаючи на те, вони поступово мусять податися перед величиною повстанської жертви, перед героїзмом вояків Армії Крайової та перед поставою польського населення. Хоч як хотіли б вони замовчати його, присипати пилом забуття, кожна річниця наново викликає могутні привиди минулого. Режимова преса, яка саме тепер надходить, сповнена доказів цього. Годі навести всі доступні голоси, й тому обмежимося до одного, зате дуже характеристичного — до статті-триголосу у варшавській „Культурі" (є й такий періодик, задуманий режимовими підголосками для поборювання зростаючих впливів паризької „Культури") з дня 4-го серпня ц. р.

В цьому органі є розмова трьох учасників повстання. Два вояки майже неіснуючої тоді, але тепер дуже розреклямовуваної Армії Людової, та один старшина Армії Крайової. Вояки АЛ є, очевидно, високими державними достойниками, а старшина АК є тільки начальним редактором тієї рептильки, з очевидним дорученням плюгавити, де може, своїх колишніх товаришів. Всі три співрозмовці мовчки приймають „непомильне" окреслення Варшавського повстання Сталіним, як авантюри. Та все таки всі три навіть після трицяти років не можуть отрястися від його героїки й незатертого впливу на польську спільноту, на її духовість і на її майбутнє. Згадують вони час, коли у Варшаві горіла земля й каміння, а над нею палало небо, коли в полум'ях непохитно стояли повстанці, а населення в неймовірних стражданнях підтримувало їх, коли в обличчі московської відмови допомоги у зброї й недолугости західніх альянтів, залишилася вже була тільки надія на чудо! В посвяті й молитві віднаходили себе взаємно, зливалися в нерозривне ціле населення й повстанці. Червоні автори не можуть утекти від марива - спомину молитви, якою, обложені й знеможені, зверталися до неба, а радше до світа: „Ісусе, слухай, як Тебе благають люди, слухай, вчини для них чудо!" Чудо не сталося, безмежне терпіння, про яке змушені сказати наємники: „в цілій історії людства трудно знайти мучеництво на таку велику скалю", закінчилося ще й цим разом катастрофою. Та слід його залишився назавжди в пам'яті, в почуваннях усіх поляків і він назавжди буде карбувати їхнє духове обличчя. Три червоні чи помальовані на червоно розмовці, потішають себе: „жахлива пересторога на майбутнє перед невраховуванням вимог ситуації й політично-мілітарних реалій". А тих „реалій" не враховували Понятовський і Домбровський, Травґут, Окшея і Мірецький і з цього „невраховування" виростає нездоланний польський нарід.

Так всупереч своїм намірам всі три зайди стверджують, що в трудах і зусиллях, в терпінні, а в потребі — у пролитій крові, польський нарід шукає і знаходить свою власну, незалежну від російських чи комуністичних „реалій" дорогу. „Минуло трицять років, це плем'я направду інше, глибоко змінене, але одночасно таке саме". „Дух посвяти, що оживляв повстанців, що вів їх на вершки людського героїзму, залишиться в народній пам'яті на довгі покоління" — кінчать свої спогади й рефлексії три автори. А ми додамо: залишиться назавжди.

НОВА СПРОБА БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПІДСТУПУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

в більшості діти т.зв. прогресистів, і тих, що з матеріяльних міркувань волють жити в Канаді і ЗСА. Можуть однак траплятися випадки (такі вже траплялися в минулому), що, не перевіривши фактів, московській примапливій пропаганді можуть повірити й одиниці з українського національного табору і власне тому не слід цієї справи легковажити. На списку аж два українські священики, які дають поганий приклад українській молоді (курсантів). Один з них, як відомо, був, а може ще й далі є, парохом української православної церкви св. Миколая в Маямі на Флориді, хоча свого часу Ієрархія УПЦеркви зайняла виразне негативне становище щодо поїздок священиків цієї Церкви до Совєтського Союзу.

Очевидно, що українська молодь на чужині мусить бути усвідомлена перед тими небезпеками з боку большевицьких „ловців душ", які, маючи державну допомогу московського центру, розпочали розставляти сіті там, де цього найменше сподівається молодь.

Диригентський успіх Я. Ласовського

Стейтовий Літній Театр в Колюмбус Огайо, в цьому році святкує своє двадцятип'ятиліття. З тієї нагоди цей театр поставив десять вистав „ГМС Пінафор", оперету відомих англійських авторів — Гілберта і Салливана, як свою сто п'ятдесяту виставу.

У виставах цього театру звичайно беруть участь видатні таланти, що виходять з місцевого університету, з його музичного та театрального факультетів, а запрошені з інших міст Америки, деколи відзначені нагородою Оскара, як ось наприклад, відома Айлін Бекарт.

„Ситизен Джорнел" з 16-го липня ц.р. в рецензії музичного критика Едварда Гакслі подав таку вістку про єдиного українця, який у срібному ювілею цього театру взяв участь як дириґент:

„Дириґент Ярополк Ласовський знаменито обізнаний з Гілбертом і Салливаном. Це відчувалося вже на першій виставі „Пінафора". Під його батутою дуже добра оркестра передавала часи сторічної давности й віддавала стиль тієї доби. Здається, не помилимось, коли чекатимемо від обдарованого дириґента багато естетичних переживань в майбутньому. На це вказує сенситивність його батути, на цій, з кожного боку, блискучій виставі".

Коли взяти до уваги, що в американських театрах наших дириґентів не так уже багато, де вони свої таланти та спроможності могли б проявляти, то успіх нашого стипендиста-докторанта Ярополка Ласовського можна зарахувати до наших загально українських досягнень.

У висліді тих виступів в Колюмбійському театрі, дирекція „Твин Сити Симфоні" в містах Сен Джозефі й Бентон Гарборі запросила Ярополка Ласовського диригувати концертом, в програмі якого будуть: „Восьма Симфонія" Дворжака, „Магніфікат" Баха, Різдвяне „Кончерто Гроссо" Кореллі та ін. Концерт відбудеться 15-го ґрудня ц. р.

Нещодавно українські громади у Філядельфії та Ірвінгтоні мали змогу познайомитись з творчістю Ярополка Ласовського як композитора в музичній комедії на три дії під наг. „Дейзя", яка здійснилась заходами УМІ під диригуванням проф. Ю. Оранського.

Р. М-к

„Якби мені черевички"

Київ. — „Рабочая газета" з 30-го червня ц. р. в репортажі Л. Влажко „П'ятірка за чобіток" пише про „бажання і дійсність" у забезпеченні совєтських громадян найбільш потрібним предметом „ширпотреби" — взуттям. У республіканській мистецько технічній раді по взуттю Міністерства легкої промисловости УССР в червні ц. р. відбувся перегляд п'яти тисяч нових зразків взуття, що плянується на 1975 р. Найкращі моделі на показ дали львов'яни, ужгородці та буковинці. Із пропонованих п'яти тисяч зразків затверджено Радою майже всі, бо аж 4850 зразків, і вони будуть передані фабрикам взуття для виготовлення їх „через вісім-десять м-ців". Таке в теорії, а як буде на практиці? Модельєри створили моделі, рада їх затвердила, статистики вирахували, що припаде на кожного мешканця по „три з половиною" черевики, але довідуємося з статті, що тяжко буде виконати плян, бо взуттьєва промисловість має „обмежений асортимент текстильних матеріялів, фурнітури, закаблуків і інших допоміжних матеріялів", що „відстає продукція виробничого об'єднання „Укрдетальфурнітура" від загального рівня моделювання і виробничих можливостей" та й „колодку і каблук" доведеться чекати більше року". І тут же подається приклад: замовлені фабриками взуття в червні 1973 року матеріяли і досі не надійшли. Тут на перешкоді „скромні можливості Київського заводу „Вулкан", що виробляє формовки для споду взуття..." формовок мало і вони застарілих фасонів, взагалі „виробники дістають сировину в таких обмежених кількостях і такої поганої якости, що взуття з нових видів сировини на прилавки потрапляє дуже мало".

І тішить автор репортажу себе і читачів казкою з науково-фантастичної літератури, в якій проблема взуття вирішується дуже просто: „сунув стопу в полімерний розчин — готовий черевик; глибше опустиш ногу — дістанеш чобіт. І розмір точнісінько по-тобі, і відтінь фарби вибраний на смак". Ця, майже „сонячна машина" Винниченківська, була б розв'язкою для пекучої взуттєвої проблеми в УССР, а тим часом її населення тільки мріє про черевики: „зручні, практичні, модні, легкі і красиві".

✝

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

Др. Ярослав Кокорудз, член УНСоюзу Від. ч. 423 в Чикаґо, помер 26 травня 74 р. на 54 р. життя. Народився 1919 р. в Кракові і став членом УНСоюзу в 1956 р. Полишив у смутку дружину Юлію, дочки Христину, Наталку і Марту, як також стареньку маму, брата Володимира, сестру Ірину й Олю. Похорон відбувся на цвинтарі св. Николая в Чикаґо.

Вічна Йому Пам'ять!
Секр. Від.

Михайло Романишак, член УНСоюзу Від. ч. 221, Т-ва св. Стефана в Чикаґо, Ілл., помер 18 липня 1974 р. на 59 р. життя. Пок. народився 1915 р. в селі Старі Богородчани, повіт Станиславів і став членом УНСоюзу в 1949 р. Полишив у смутку дружину Анну і сина Ярослава, та брата Дмитра. Похорон відбувся 22 липня на цвинтарі св. Николая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шпікула

Іван Капустій, член УНС, Від. ч. 94 Т-ва Маркіяна Шашкевича в Детройт, помер 10 липня 74 р. на 58 р. життя. Пок. народився 9-13-16 в Сокалі, Зах. Україна і став членом УНСоюзу в 1950 р. Полишив у смутку дружину Ярославу і синів Юрія-Олега і д-р Мирослава з дружиною Розалією з дочкою Кародиною і Олену Іванець з дочками Донною Федорак і Іриною Трицецка з родинами. Похорон відбувся 13 липня 74 р. на цвинтарі Мт. Оливет, Детройт, Міш.

Вічна Йому Пам'ять!
Роман Татарський

Мгр права Олександер Юркевич, член УНСоюзу, Від. ч. 426 в Су Сент Марі, Онт., Канада, помер 13 червня 74 р. на 67 р. життя. Нар. в 1907 р. в Звенигороді, Зах. Україна, і став членом УНСоюзу в 1961 р. Полишив у смутку дружину Марію, сина Мирослава і доньку Софійку мгр права, жив у Су Сент Мері Онт. до 1962 р. а відтак в Торонто, Онт., де працював на почті, помер на удар серця. Похорон відбувся 17 червня 74 р. на цвинтарі Парк Лавн в Торонто, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!
Я. Гуменюк

Пелагія Серединська, членка УНСоюзу, Від. ч. 266 Т-ва Івана Франка в Амстердам, Ню Йорк, померла 13 липня 1974 р. на 80 р. життя. Покійна нар. 1893 р. в Одрехова. Сянік, Україна і стала членкою УНСоюзу в 1934 р. Полишила в смутку старенького мужа Михаіла, одного сина Василя, 3 доньки замужні: Марія Сасковіч, Ева Нолан, Катерина Адамс, одну сестру в Україні. Покійна Пелагія вложила дуже багато труду на зорганізування церкви св. Василія в Юніон Мілл, Ню Йорк Бродалбін. Багато Союзовців і приятелів прибули на похорон, котрий відбувся на цвинтарі св. Василія в Юніон Мілл Бродалбін Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Василь Труфин

Трофим Тренич, член УНСоюзу, Від. ч. 339 Т-ва св. Василия в Філядельфії. помер 25 червня 74 р. на 78 р. життя. Пок. нар. в 1895 р. в селі Хітар, пов. Стрий, Зах. Україна, і став членом УНСоюзу в 1926 р. Полишив у смутку дочку Анну і сина Гриця, 5 внуків і три правнуки. Похорон відбувся 29 червня 74 р. на цвинтарі св. Марії на Факс - Чейз в Філядельфії.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Коруд

Наталія Панасюк, членка УНСоюзу, Від. ч. 354 Т-ва Згода в Омага. Померла 7-11-74 на 81 р. життя. Покійна нар. 11-27 1893 в селі Корчів к. Угнова, пов. Рава Руська і стала членкою УНСоюзу в 1952 р. Полишила в смутку добрих односельчан Дмитра і Йосифа Війтик. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії в Омага, Небр.

Вічна Їй Пам'ять!
Секр. Від.

Франсіс Шельовський, член УНСоюзу, Від. ч. 282 Т-ва Сєтс. Неп. 3. Пр. Діви Марії в Вілкс Барре, Па. Померла 19 липня 74 р. на 67 р. життя. Народилася в 1907 р. в Плейнсвілл, Па. Полишила в смутку два сини і дочку та три внуки. Похорон відбувся на парохіяльному цвинтарі Святого Серця в Даллас, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Катерина Лукач

Павлина Іванець, членка УНСоюзу, Від. ч. 292 Т-ва Св. Ів. Хрестителя в Детройт. Померла 11 липня 74 р. на 81 р. життя. Народилася в 1893 р. в Україні і стала членкою УНСоюзу в 1935 р. Полишила в смутку доньку Марію, сестру Анну в Україні, 5 внуків і 14 правнуків. Похорон відбувся 15 липня 74 р. на цвинтарі Св. Хреста в Детройт.

Вічна Їй Пам'ять!
П. Федик

ВІК ДИТИНИ МІЖ 3 І 5 РОКОМ ЖИТТЯ — ЦЕ ЧАС, КОЛИ ДИТИНА ДІСТАЄ ВСЕ, ЧИМ ВОНА БУДЕ В ДОРОСЛОМУ ВІЦІ. ЦЕЙ ЧАС ТРИВАЄ ДУЖЕ КОРОТКО — НЕ ПРОГАЙНУЙТЕ ЙОГО ДЛЯ ДОБРА ВАШОЇ РІДНОЇ ДИТИНИ!

ТАРЗАН, Ч. 7163. Тарзан у печері

Тарзане!
Я вам, шибеники, казав бути тихо!..
Дитячі голоси спонукують Тарзана до негайної дії...
Забери свої злочинні руки з цих дітей!.. Решта вас — стійте спокійно!!